

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM

ŠK. ROK 2023/2024

Telefon : 318 623 231, Fax: 318 624 067, IČ: 000 66702

www : www.szs.pb.cz , e-mail : szs@szs.pb.cz

adresa : SZŠ a VOŠ zdravotnická, Jiráskovy sady 113, 261 01 Příbram I

OBSAH:

- 1) Základní údaje o škole
- 2) Úvod do problematiky
- 3) Další vzdělávání školního metodika prevence
- 4) Aktivity plánované pro školní rok 2023/2024
- 5) Personální zajištění
- 6) Právní rámec

Základní údaje o škole

Název školy:

**Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická,
Příbram I, Jiráskovy sady 113**

zřizovatel: Středočeský kraj

IČO školy: 00066702

IZO školy: 600019560

Kontakty:

telefon: 318 623 231

fax: 318 623 231

e-mail: szs@szs.pb.cz

web: www.szs.pb.cz

Ředitel školy:

Mgr. Václav Kočovský

telefon: 318 624 067

Statutární zástupce ředitele:

doc. PhDr. Dagmar Kalátová, PhD.

telefon: 318 623 231, (linka 24)

Zástupce ředitele:

Mgr. Luboš Velfl, zástupce ředitele

telefon: 318 623 231

předsedkyně školské rady:

- Ing. Monika Keřková, MPA

zástupci rodičů a žáků:

- Mgr. Alena Ženíšková
- Natálie Bárová

zástupci pedagogů:

- Mgr. Jan Chvál
- Mgr. Alena Šimůnková

zástupci zřizovatele:

- Ing. Monika Keřková, MPA
- MUDr. Jaroslav Smutný

Charakteristika školy

Školní budova je z roku 1882 (po celou dobu své existence slouží jako škola, zdravotnická škola je zde od roku 1953), přístavba domova mládeže byla dokončena v roce 1990. Budovy jsou v centru staré části města, domov mládeže je orientován do klidného parkového prostředí, obě budovy jsou vzdáleny cca 500 metrů od areálu Oblastní nemocnice Příbram, a.s.

Budova je historickým majetkem města Příbram. Od roku 1994 má škola s městským úřadem uzavřenu smlouvu o pronájmu budovy na dobu neurčitou. (ve smlouvě je zakotveno předkupní právo zřizovatele školy)

Do školy je dobré vlakové i autobusové spojení.

Škola poskytuje ve školním roce 2023/2024 výchovu a vzdělávání v těchto oborech vzdělání:

Zdravotnické lyceum – čtyřleté denní studium absolventů ZŠ (78-42-M/04)

Praktická sestra – čtyřleté denní studium absolventů ZŠ (53-41-M/03)

Nutriční asistent – čtyřleté denní studium absolventů ZŠ (53-41-M/02)

Masér ve zdravotnictví – čtyřleté denní studium absolventů ZŠ (53-41-M/04)

Diplomovaná všeobecná sestra - tříleté denní studium absolventů maturitních oborů
(53-41-N/1.)

Diplomovaná dětská sestra – tříleté denní studium absolventů maturitních oborů
(53-41-N/45)

1. Úvod do problematiky

Rizikovým chováním se rozumí takové chování jedince, které vybočuje od standardního chování a které vede k porušování eventuálně k nedodržování společenských norem, zákonů a předpisů. V případě výskytu rizikového chování nejsou dodržovány etické hodnoty jednání a chování. Konečným důsledkem je poškození zdraví jedince a životního prostředí, ve kterém jedinec žije.

Primární prevence rizikového chování:

- a) Cílem primární prevence je zabránit výskytu rizikového chování, nebo co nejvíce omezit škody způsobené jeho výskytem mezi žáky. Základním principem prevence rizikového chování u dětí a

mládeže ve školství je výchova žáků ke zdravému životnímu stylu, k osvojení pozitivního sociálního chování a zachování integrity osobnosti.

- b) Jedná se zejména o předcházení následujícím rizikovým jevům v chování žáků: záškoláctví, šikana, rasismus, xenofobie, vandalismus, kriminalita, delikvence, kyberšikana, užívání návykových látek (tabák, alkohol, omamné a psychotropní látky, dále jen „OPL“), onemocnění HIV/AIDS a ostatní sexuálně přenosné nemoci a patologické hráčství (gambling).
- c) Rozpoznání a zajištění včasné intervence zejména v případech: domácího násilí, týrání a zneužívání dětí včetně sexuálního zneužívání, ohrožování mravní výchovy mládeže, příjmu poruch potavy (mentální anorexie, mentální bulimie)

Minimální preventivní program (MPP) - je dokument SZŠ a VOŠ zdravotnické zaměřený zejména na výchovu žáků a studentů ke zdravému životnímu stylu, na jejich osobnostní a sociální rozvoj a rozvoj jejich sociálně komunikativních dovedností.

MPP je určen pro žáky a pedagogické pracovníky školy a ve svém důsledku má vést k pozitivní změně klimatu školy s minimem kázeňských problémů žáků ve škole i mimo školu. Základním předpokladem účinnosti minimálního preventivního programu je aktivní zapojení všech žáků školy. Rovněž rodiče žáků jsou aktivními účastníky procesu realizace minimálního preventivního programu.

MPP respektuje Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů.

Program je založen na podpoře vlastní aktivity žáků, pestrosti forem preventivní práce se žáky a studenty, dále na zapojení celého pedagogického sboru školy a spolupráci se zákonnými zástupci žáků školy. Program je zpracován na jeden školní rok.

Cíle minimálního preventivního plánu v rámci SZŠ a VOŠ zdravotnické Příbram:

- Informovanost žáků a studentů v oblasti rizikového chování;

- Zařazování informací ohledně rizikového chování do výuky jednotlivých předmětů;
- Organizace volnočasových aktivit v rámci prevence rizikového chování – např. sportovní a kulturní činnost, školní výlety, poznávací exkurze, společenské akce aj.
- Realizace systematického a uceleného plánu působení na mladou generaci;
- Vytváření pozitivního klimatu na půdě školy (mezi učiteli a žáky, mezi žáky navzájem, mezi učiteli; mezi všemi zaměstnanci, žáky a studenty školy)
- Důsledné prosazování některých represivních opatření (zejména zákaz kouření, konzumace alkoholických nápojů, užívání a přechovávání návykových a psychotropních látek v budově školy; toto pak vhodným působením přenést i do jejího okolí, vytvářet zdravý životní styl)
- Pedagogičtí pracovníci jsou připraveni na inkluzi;
- Pravidelné třídnické hodiny.

Cíle dlouhodobé:

- Působení zaměřené na zdravý životní styl.
- Posilování komunikačních dovedností.
- Vytváření pozitivního sociálního klimatu.
- Odstraňování nedostatků v psychické regulaci chování.
- Formování postojů. (eticky žádoucí normy)
- Posílit spolupráci školy s rodiči v těchto oblastech.

2. Další vzdělávání školního metodika prevence

Plánovaná školení:

- a) září 2023 – Praha – poruchy příjmu potravy
- b) říjen 2023 – Praha – „Zažít prevenci 2023
- c) listopad 2023 – Praha – „Zažít prevenci 2023“

3. Aktivity plánované pro školní rok 2023/2024

- a. MPP – tvorba a příprava – společně s Mgr. Věrou Severovou, výchovnou poradkyní;
- b. říjen - prosinec 2023 – Magdaléna, o.p.s. odborná exkurze určená pro žáky SŠ (určeno pro žáky prvního ročníku oboru ZL, PS, MZ)
- c. Den pro zdravý životní styl – 5. prosinec 2023
- d. Den zdravotnické školy – 1. únor 2024
- e. prosinec 2023 – Praha – odborná exkurze – Dům světla – Praha – zaměření - prevence HIV/AIDS – určeno pro studenty VOŠ (první ročník)
- f. březen 2024 – Nehodou to začíná – rizikové chování účastníků silničního provozu;
- g. květen 2024 - odborná exkurze – Mníšek pod Brdy – prevence drogových závislostí (určeno pro první ročník VOŠ)

4. Personální zajištění

Třídní učitelé – v jednotlivých třídách

Učitelé odborné praxe – na pracovištích odborné praxe

Učitelé předmětů – zvláště občanská nauka, výchova ke zdraví, tělesná výchova, biologie, hygiena; soustavně všichni

Vedoucí kroužků - soustavně

Výchovný poradce – soustavně

Školní metodik prevence – soustavně

5. Právní rámec

Práce a aktivity školního metodika prevence vycházejí především z těchto právních norem:

Zákon č. 561/2004Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) v platném znění

Vyhláška č. 72/2005 Sb. o poskytování poradenských služeb ve školách a školských zařízeních, v platném znění

Vyhláška č. 27/2016 o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných
Metodický pokyn k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a
školských zařízeních – Č.j. 20 006/2007-51

Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k řešení šikanování ve školách a
školských zařízeních – č.j. MŠMT-22294/2013-1

Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve
školách a školských zařízeních - č.j. MŠMT-21149/2016

6. Doplněk

V posledních třech letech byla alespoň jednou mezi žáky řešena šikana v 57 % základních (dále i „ZŠ“) a 63 % středních škol (dále i „SŠ“). V případně základních škol se ve srovnání se zjišťováním z roku 2015/2016 jedná o nárůst o 10 p. b., u středních škol o necelé 3 p. b. Za vyšším podílem škol nemusí stát jen nárůst počtu případů šikany, ale i větší schopnost škol agresivní chování identifikovat, řešit a tím pádem i vykazovat. K nejčastějším formám šikany mezi žáky se řadí verbální šikana a kyberšikana (častěji na SŠ než na ZŠ). Již v menší míře bylo na školách v rámci šikany řešeno ničení nebo krádež cizího majetku, fyzické napadení nebo pasivní agrese.

Kromě šikany mezi žáky byla na školách řešena i šikana žáka vůči učiteli, na ZŠ i SŠ se jedná o 7 % škol. Žáci nejčastěji napadají učitele verbálně, v kyberprostoru nebo volí pasivní prostředky, jako je ignorování. Ve srovnání s rokem 2015/2016, kdy byla evidována jen v jednotkách případů, došlo k nárůstu, za kterým může být větší pozornost, jež školy problematice věnují.

Rizikové chování i šikana realizovaná na internetu je pro školy stále aktuálnější téma. Častěji se sice vyskytuje u starších žáků, přesto by jí měla být z důvodu prevence věnována pozornost již od začátku školní docházky. S kyberšikanou se potýkalo v posledních třech letech na 21 % ZŠ a 24 % SŠ. Nejvíce zastoupenými podobami kyberšikany jsou ponižování, pomlouvání a zesměšňování nejen pomocí slov, ale i videí či fotografií, dále je zastoupeno provokování a napadání uživatelů v online komunikaci. Kromě samotné šikany zaznamenali pedagogové i další

rizikové chování žáků související s digitálními technologiemi. Jako problematické hodnotí především jejich nadměrné používání, přeposílání hoaxů, navazování nebezpečných vztahů a sdílení intimních materiálů.

Důležitým předpokladem pro účinnou prevenci rizikového chování včetně šikany je její systematické uchopení. Jako pozitivní lze tedy označit zjištění, že téměř ve všech školách je součástí strategických dokumentů i prevence kyberšikany. Více než polovina středních i základních škol strategické dokumenty v posledních třech letech aktualizovala v reakci na potřeby žáků i aktuální situaci ve společnosti, jednalo se především o specifikaci konkrétních postupů při řešení šikany nebo rozvedení problematiky kyberšikany.

Téměř ve všech školách je obsazena pozice školního metodika prevence. Mírně znepokojivý je nízký podíl školních metodiků prevence na ZŠ (49 %) i SŠ (66 %), kteří absolvovali kvalifikační studium, neboť se ukazuje, že vzdělávání preventistů v dané problematice má potenciál zvyšovat schopnost aplikovat ověřené preventivní postupy na konkrétní situace ve školách, analyzovat příčiny rizikového chování a tvořivě reagovat, plánovat a vyhodnocovat situace v rámci primární, sekundární prevence i okamžitých intervencí. Tato skutečnost se projevuje i ve schopnosti pojmenovat ve větší šíři potřeby školy právě v oblasti očekávané metodické podpory od odborníků při prevenci rizikového chování ve školách.

Časová dotace pro plnění povinností spojených s prevencí rizikového chování ve škole není podle jejich vyjádření dostačující pro 60 % metodiků prevence ze ZŠ a 63 % metodiků na SŠ. Více času preventisté potřebují především pro přímou práci se žáky (případně i zákonnými zástupci), ať už individuální, nebo v rámci intervencí ve třídách. Polovina metodiků prevence věnuje aktivitám spojeným s pozicí 2 až 3 hodiny týdně, ale přibližně v jednom procentu škol zabere tato pozice metodikovi 10–20 hodin za týden. Časová náročnost vykonávání této funkce se liší dle velikosti školy a množství výskytu rizikového chování.

Pozitivní je tendence škol zapojovat do realizace strategie většinu pedagogických pracovníků školy, ale zároveň je nutné upozornit, že je nezbytné, aby tomu odpovídalo i jejich další vzdělávání, neboť z šetření vyplývá, že v dané problematice své znalosti prohlubují a aktualizují především metodici prevence a výchovní poradci, již výrazně méně další pedagogičtí pracovníci škol. Vzhledem k výraznému významu třídních učitelů v oblasti prevence a nedávnému období distanční výuky je překvapivě nízký podíl jen přibližně 10 %

škol, kde se v oblasti rizikového chování na internetu v posledních třech letech vzdělávala většina pedagogických pracovníků.

Školy v prevenci šikany a rizikových jevů realizují preventivní programy, pracují se vztahy mezi žáky (třídnické hodiny, výjezdní aktivity apod.) a pečují o psychickou pohodu žáků. Z dat České školní inspekce plyne, že je efektivní zajišťovat přibližně z jedné poloviny preventivní aktivity pomocí externích odborníků z mimoškolních organizací. Nejčastějšími partnery škol jsou Policie ČR, neziskové organizace a školská poradenská zařízení. Na přibližně 60 % základních i středních škol se zároveň realizují individuální konzultace s jedinci s rizikovým chováním.

Doporučení pro školy

- **Lidé**

Podmínkou úspěšné realizace prevence rizikového chování je její jasná a aktivní podpora vedením školy. Ředitel je lídrem i v této oblasti, jasně dává najevo, že rizikové chování na této škole je neakceptovatelné. Pro vzdělávání pedagogů, jejichž profesionalita je jednou ze zásadních podmínek úspěšné prevence rizikového chování, vytvořte co nejlepší podmínky, vymezte dostatečný čas a prostředky.

- **Strategie**

Do strategických dokumentů školy zahrňte prevenci rizikového chování jako jeden z významných strategických cílů. Do minimálního preventivního programu zahrňte konkrétně formulované postupy prevence a řešení rizikového chování. Program i školní řád aktualizujte dle vnějších okolností a potřeb školy.

- **Systém**

Vyberte si jeden z komplexních systémů/rámců prevence rizikového chování (např. PBIS, KiVa nebo školní program proti šikanování – Michal Kolář) podle vašich podmínek. Kvalitní implementaci zvoleného systému se věnujte v dlouhodobé perspektivě, neboť zlepšení klimatu školy mezi učiteli i žáky se může projevit až po delším čase.

- **Tým**

Do realizace aktivit v oblasti prevence rizikového chování včetně šikany zapojte všechny pedagogy. Podpořte zejména třídní učitele. Využijte kompetencí preventisty a systematicky plánujte a realizujte profesní rozvoj všech podle jejich role v systému prevence rizikového chování ve škole.

- **Žáci**

Do systému prevence rizikového chování zapojte všechny žáky a jejich zákonné zástupce.

- **Nečekejte**

Bud'te v oblasti prevence rizikového chování proaktivní, nečekejte na projev rizikového chování. Systematicky se zabývejte rozvojem klíčových kompetencí, zejména těmi, které souvisí se sociální a emoční inteligencí a postoji žáků i pedagogů.

- **Společně** Spolupracujte s externími odborníky v prevenci rizikového chování, neboť do problematiky přinesou expertízu, kterou pedagogové nedisponují, a žákům nabídnou i jiný pohled na daný problém. Využívejte také on-line dostupné nástroje prevence.

- **Individualizujte**

Pečlivě a systematicky sledujte situaci ve škole a analyzujte potenciální i nastalá rizika. Intenzivní pozornost věnujte především ohroženějším skupinám žáků. Pokud chcete ohrožení předcházet nebo ho omezit či odstranit, musíte vědět, odkud a kdy přichází.

- **Otevřete dveře**

Zajistěte různé možnosti bezpečného oznámení případů různých projevů rizikového chování. Pokud někdo oznámí problém, řešte ho a dávejte jasně najevo, že rizikové chování je pro vás nepřijatelné. Stanovte jasné hranice.

▪ **Neobjevujte objevené**

Pokud se v kolektivu vyskytují žáci s náročným chováním, kteří mohou významně ovlivnit klima třídy, využijte metodická doporučení z publikace České školní inspekce [Přístupy k náročnému chování dětí a žáků a možnosti jeho řešení](#). Pro plánování i realizaci aktivit v oblasti prevence lze využít [Interaktivní platformu podpory duševního zdraví a prevence rizikového chování](#) (IPREV), která obsahuje velké množství programů a vzdělávacích kurzů ze všech oblastí prevence. Uživatelé mají například přístup k informacím, jak předcházet šikaně a snižovat riziko jejího výskytu, jak řešit nebezpečné situace ve škole, jak čelit vysokému riziku drogové závislosti, ale i to, jak ve škole zlepšit sociální klima.

6 | DOPORUČENÍ

Doporučení pro zřizovatele

- Podporovat školy v oblasti systematické prevence rizikového chování vzhledem k specifické situaci v regionu – finančně i metodicky.
- Podporovat propojování škol s klíčovými aktéry i mezi sebou navzájem v oblasti prevence rizikových jevů vzhledem k specifické situaci v regionu.

Doporučení pro Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

- Zajistit různými formami dostatečnou nabídku vzdělávacích příležitostí pro pedagogy škol a školských zařízení v jednotlivých oblastech prevence rizikových jevů tak, aby si mohli všichni pedagogové rozšiřovat a prohlubovat odborné kompetence v této oblasti.
- Systémově podporovat roli třídního učitele včetně metodického vedení tak, aby byl pro prevenci rizikových jevů co nejefektivněji využíván nástroj třídnických hodin a podobných třídních aktivit.
- Podporovat vytváření pestré skladby nástrojů pro vlastní hodnocení v oblasti měření školního klimatu vhodnou modifikací stávajících a vytvářením nových nástrojů, které budou odpovídat měnícím se podmínkám ve školách.

- Zajistit pro školy vhodné nástroje pro vlastní hodnocení i v oblasti efektivity (přínosu) školních preventivních programů (např. podpora on-line rozhraní pro školní metodiky prevence k plánování i evaluaci prevence SEPA – Systém Evidence Preventivních Aktivit).
- Vytvořit metodikům prevence časové, finanční a profesní podmínky pro jejich aktivity ve školách (úvazek, specializační příplatek, další vzdělávání).
- Podpořit využívání dostupných nástrojů rozšiřováním stávající metodické podpory.

V Příbrami dne: 31. srpna 2023

Zpracoval: MVDr. Machuta Zbyněk

Schválil: Mgr. Václav Kočovský
ředitel školy

Vyhotoveno ve 2 rovnocenných stejnopisech.

rozdělovník: ředitel školy
školní metodik prevence

